

Сутність професійної діяльності керівника сучасного навчально-виховного закладу як менеджера освіти

Навчально-виховний заклад є об'єктом професійної діяльності директора, як менеджера освіти, і виявляє свою сутність у формі соціально-педагогічної системи, яка є: за походженням — реальною; за субстанціональною ознакою — соціальною; за рівнем складності — багатофункціональною; за характером взаємодії з довкіллям — відкритою; за критерієм мінливості — розвиваючою і динамічною; за наявністю мети — цілеспрямованою; за мірою керованості — самокерованою. У відповідності до означених особливостей педагогічний менеджмент сучасного загальноосвітнього закладу постає, як комплекс принципів, методів, організаційних форм та технологічних прийомів управління процесом взаємодії керуючої (хто керує) і керованої (ким чи чим керують) підсистем, спрямований на досягнення його найвищої ефективності.

Щодо механізму реалізації педагогічного менеджменту в навчально-виховному закладі слід відзначити наступне:

- наявність управління і керуючого суб'єкта зумовлює різноманітність серед учасників педагогічної співпраці, серед яких є розпорядники й виконавці із закріпленими за ними функціями; — між суб'єктами і об'єктами управління, тобто між керуючими і керованими, виникає особливий вид відносин — відносини педагогічного менеджменту;

- між відносинами педагогічного менеджменту і діяльністю суб'єкта керування існує тісний взаємозв'язок;

- управлінська діяльність керівника навчально-виховного закладу як менеджера освіти — це процес односпрямований: суб'єкт посиляє керуючі дії на об'єкт, оскільки активним початком є сам керуючий;

- відносини педагогічного менеджменту носять двобічний характер і реалізуються як суб'єкт-суб'єктні взаємовідносини;

менеджер освіти ставиться до підпорядкованих, як розпорядник до виконавця, а підпорядник ставиться до менеджера, як виконавець до розпорядника» кожен з них є суб'єктом власного ставлення до іншого, що є паритетно необхідною стороною таких відносин. Паритетність директора, як

менеджера освіти і його підпорядкованих працівників означає не однаковість, а рівність їх, як учасників єдиного процесу педагогічного менеджменту, коли кожний з них виконує свої службові функції; — менеджер освіти безпосередньо бере участь у формуванні відносин педагогічного менеджменту, забезпечуючи їх суб'єктно-суб'єктний характер з інтелектуальною порівнянністю і взаєморефлексією сторін — потенціалом удосконалення спільної діяльності, що має бути характерною для функціонування навчально-виховного закладу сучасного типу. Отже, директор, як менеджер освіти, — це активний суб'єкт, який створює систему з тим об'єктом (сучасний навчально-виховний заклад), на який розповсюджуються його повноваження, якими він керує, і який має право організовувати, контролювати й оцінювати їх. Він є спеціалістом-професіоналом, сучасним керівником, який керує педагогічним і учнівським колективом та допоміжним персоналом навчально-виховного закладу, забезпечуючи досягнення його мети, освітнього іміджу і соціально значущих педагогічних результатів найбільш ефективними засобами. Менеджер освіти — це суб'єкт, що здійснює професійну діяльність з управління навчально-виховним закладом, суб'єкт, якому належить активно-організуюча роль, що підкріплена певною владою, яка розповсюджується на об'єкт.

Зусилля менеджера освіти спрямовані на те, щоб керований ним заклад функціонував, як єдине ціле, з Успіхом досягав своєї мети, нових результатів. Оскільки менеджер освіти є носієм розумової праці, його професійна Діяльність спрямована на: аналіз інформації щодо ринку освітніх послуг та можливостей об'єкта в його просторі, Розробку маркетингової концепції; пошук і створення іновачій; проектування майбутнього стану розвитку педагогічної системи через генерування нових ідей та Установку більш перспективних цілей; планування оптимальних шляхів їх досягнення, зокрема, через реалізацію комерційних операцій, бізнес-плану; підбір організацію і стимулювання учасників конкретних дій заходів; контроль ефективності їх реалізації, оцінку і самооцінку якості одержаних результатів.

Метою професійної діяльності менеджера освіти є продуктивність функціонування навчально-виховного закладу. Для цього він змушений

постійно забезпечувати баланс між витратами і одержаними ефектами, боротися за досягнення найбільшого успіху при мінімальних витратах ресурсів керованої ним педагогічної системи — матеріальних, фінансових, людських і інформаційних.

У сучасній ситуації розвитку нашого суспільства, переходу до ринкових соціально-економічних відносин менеджер освіти починає набувати властивості основного ресурсу як системи загальної середньої освіти в цілому, так і конкретного навчально-виховного закладу, зокрема. Обумовлено це тим, що він є таким фахівцем, що служить, працює у наймах і завжди одержує заробітну платню за свою самовіддачу, постійну напруженість, ризик, за зростаючу відповідальність в умовах сучасної невизначеності і стрімливості подій. Інакше кажучи, він виступає сьогодні, як мозок системи загальної середньої освіти, як творець і організатор усіх інновацій в її сфері.

Отже, специфіка взаємодії суб'єктів і об'єктів педагогічного менеджменту навчально-виховного закладу сучасного типу щодо ефективності у забезпеченні загальноосвітньої підготовки учнів в нових умовах ринкової економіки на-самперед висуває певні високі вимоги до директора, не стільки як до викладача й управлінця, а саме як до особистості. При цьому, найбільш адекватною для вирішення складних проблем сучасного закладу освіти за допомогою засобів педагогічного менеджменту може стати модель лише неординарної особистості керівника — директора — лідера з новим економічним мисленням, тобто ефективного менеджера освіти.

Ефективний менеджер освіти — це особливий психологічний стан професійного управлінця, що впевнений у собі, ініціативний, прагне досягти внутрішньої свободи і позитивного кінцевого результату; відкритий до новітньої зовнішньої і внутрішньої інформації; приймає продуктивні рішення, знаходить оптимальні виходи із складних ситуацій» сприяє впровадженню механізмів виживання (адаптації, демократизації, гуманізації, співробітництва); обґрунтовує доцільність і вірогідність реалізації бажань, свідомо йде на ризик; готовий до непередбачених подій, незважаючи на продуктивність стратегії; здатний до творчості, сміливого експериментування; уважно аналізує помилки;

розширює рамки конкретності, мислить ефективними схемами; прагне до самоактуалізації і усвідомлення майбутнього; підбирає розумних і творчих виконавців, сприймає їх, як унікальних осіб, оцінює кожного за реальними результатами роботи; готовий до діалогу, уміє впливати на підлеглих засобами переконання, розкриття перспективи особистісного і професійного росту, матеріального забезпечення через свою комунікативність; орієнтує колектив на співпрацю, виховує однодумців; продуктивно працює в ситуації постійної невизначеності, внутрішньої і соціальної нестабільності, в процесі змін.